

Fugle og natur

Grynderup Sø er ganske lavvandet. Søen er omgivet af enge og rørskove, og der er skabt et område af stor landskabelig værdi, som er levested for mange dyre- og plantearter.

Et artsrigt fugleliv har indfundet sig i søen og dens omgivelser i årene efter genopretningen, og ifølge Dansk Ornitologisk Forening er der observeret 129 arter i den nordlige del af søen og 147 i den sydlige over årene.

Beliggenheden tæt ved fjorden gør området til et attraktivt sted for svaner, gæs, svømmeænder, hejrer og vadefugle. Gæssene går på engene mellem søen og stien, så der er gode muligheder for at studere grågæs, bramgæs, blisgæs og canadagæs, mens fiskehejrer står på jagt i vandkanten.

I yngletiden kan der blandt andet ses flere arter lappedykkere, rørhøg, vibe, rødben, klyde, dobbeltbekkasin samt forskellige småfugle, der er knyttet til de fugtige områder rundt om søen, f.eks. rørspurv, engpiber og gul vipstjert.

*Troldænder og toppet lappedykker
(akvarel: Peter H. Kristensen)*

Stier

Publikum har adgang til naturområdet ad en trampesti, der går rundt om hele søen.

Fra P-pladsen ved Grynderupvej vest for søen går en handicapvenlig sti mod øst til søens smalleste sted. Ved handicapstien findes borde/bænksæt og en primitiv overnatningsplads samt multtoilet. Fra handicapstien er der mulighed for at tage en trækfærge til den modsatte bred, hvor stien fortsætter. Man kan også vælge at parkere øst for søen ved Nørengvej og tage turen den modsatte vej.

Ruten rundt om den nordlige del af søen er en rundtur, som er ca. 5 km lang.

Vandreruten syd om søen er 13,4 km lang. I perioder er stien ret våd, så det er en god idé at tage gummistøvler på i perioder, hvor det regner meget.

Man krydser folde med græssende dyr på denne tur. Vis hensyn og hold afstand til dyrene.

Fugletårne

Længst mod syd er der opstillet et dobbelt fugletårn med fantastisk udsigt over de lavvandede områder i den sydlige del af søen. Adgangen til tårnet sker fra Bystedmøllevej. GPS koordinater til fugletårnene ved Bystedmøllevej: WGS84 56°45'42.0"N 8°56'5.4"E

Ved Grynderupvej er der et lavt fugleskjul tæt med udsigt over den nordligste del af søen. GPS koordinater til fugletårnet ved Grynderupvej: WGS84 56°47'28.8"N 8°56'54.0"E

Der er fugletavler i alle tre tårne/fugleskjul, som viser de mest almindelige fugle ved søen.

Information

Naturstyrelsen har ansvar for den nordlige del af vandreruten, trækfærger, fugletårne og multtoilet.

Kontakt: him@nst.dk

Skive Kommune har ansvar for den sydlige del af vandreruten.

Kontakt: stier@skivekommune.dk

Yderligere oplysninger om vandreture og naturstier finder du på www.skive.dk/stier eller på www.udinaturen.dk.

Denne folder er udarbejdet af Skive Kommune i samarbejde med Naturstyrelsen.

Grynderup Sø

Grynderup Sø er resultatet af et af de største sø-genopretningsprojekter i Danmark. Anlægsarbejdet blev udført i 2011, og søen blev indviet i august 2012. Projektet blev finansieret af Den Særlige Vand- og Naturindsats, også kaldet Miljømiljarden, som daværende regering vedtog i 2006, og det var Naturstyrelsen, der stod for projektet.

Projekter under den daværende ordning blev gennemført ved frivillige aftaler med lodsejerne. Størstedelen af projektområdet er derfor fortsat i privateje, mens Naturstyrelsen har overtaget ca. 80 ha af den nordligste del af området, hvor der er flest besøgende.

Naturgenopretningsprojektet

Den oprindelige Grynderup Sø blev afvandet i midten af 1800-tallet, og de tørlagte arealer blev efterfølgende anvendt til landbrugsdrift. Arealerne blev holdt tørre af pumper i tre pumpelag i Bysted Enge, Grynderup Sø og Grynderup Enge.

I forbindelse med Grynderup Sø vådområdeprojektet blev alle pumper og dræn indenfor projektområdet sat ud af drift, samtidig med at alt vand fra oplandet blev ledt til søen. Resultatet blev en sø på ca. 150 ha, som er 1/2 - 1 m dyb. I forbindelse med projektet blev der gennemført en jordfordeling, der omfattede ca. 70 ejendomme med ca. 620 ha jord.

Sluse med højvandslukke ved udløbet fra Grynderup Sø

Kvælstofrensning

Vandet fra søen løber ud i Limfjorden via den gamle afvandingskanal. Kanalens bund er hævet, og der er lavet en sluse med et højvandslukke, der forhindrer saltvand fra fjorden i at trænge op i søen.

Formålet med projektet var at mindske tilledningen af kvælstof til Limfjorden. Søen betyder, at kvælstoffet tilbageholdes og omsættes i søen og på de våde enge, og det blev beregnet, at projektet vil mindske tilledningen af kvælstof til Limfjorden med ca. 86 tons om året.